

HANDLEIDING

Hoe kun je effectief sparren met gelijkgestemden

 Tips om een peer group op te bouwen

 Kunstenaars en creatieve ondernemers

Een peer group is een groep van gelijkgestemden die regelmatig bij elkaar komen om een gedeeld onderwerp te bespreken. Zo'n groep functioneert op basis van gelijkwaardigheid – er is geen voorzitter, geen hiërarchie. Het gezamenlijke doel is om te groeien: op professioneel maar ook op persoonlijk vlak. Een peer group kan een waardevolle tool zijn voor kunstenaars. Zo kun je kennis en ervaring uitwisselen, vraagstukken voorleggen, je werk bespreken, elkaars netwerk aanspreken en elkaar inspireren.

Wat zijn de ingrediënten voor een succesvolle peer group? [Jared Hiwat](#) is onderwijsleider, zanger en consultant bij sociaal innovatiebureau [IZI Solutions](#). Hij heeft veel ervaring met peer groups en deelt de belangrijkste do's en dont's.

De theoretische basis

Hiwat begint met een theoretische onderbouwing van het concept. Zijn definitie van een peer group luidt als volgt: Een groep personen die één of meer kenmerken gemeen hebben. De leden gaan gewoonlijk op voet van gelijkheid met elkaar om en oefenen invloed uit op elkaars attitudes, emoties en gedrag. De belangrijkste doelen zijn ontmoeting van gelijkgestemden; sociale vorming (samenwerken en effectief communiceren); emotionele ondersteuning (bijvoorbeeld leren omgaan met tegenslag); cognitieve uitdaging en het bevorderen van metacognitieve vaardigheden.

Metacognitieve vaardigheden wil zeggen dat je je bewust bent van je eigen leerproces: kennis over je kennis dus. Als je weet hoe je leert, kun je doelen stellen en veel effectiever leren. Metacognitieve vaardigheden zijn, op volgorde voor het uitvoeren van een taak: taakoriëntatie; doelen stellen; plannen; systematisch werken; jezelf monitoren; evalueren en reflecteren. In een peer group kun je deze vaardigheden onderling uitwisselen. Natuurlijk heeft iedereen een eigen leerproces, maar op deze manier hoef je niet dezelfde fouten te maken waar anderen al waardevolle lessen uit hebben getrokken.

Zo werkt een peer group

Het allerbelangrijkste, zo benadrukt Hiwat, is een basis van vertrouwen. Alleen als iedereen zich binnen de groep veilig en gerespecteerd voelt, kun je gezamenlijk leren en groeien. Verder is er geen hiërarchie: mensen van alle niveaus zijn welkom en staan op gelijke voet met elkaar, ongeacht ervaring. Iedereen is tegelijkertijd docent én leerling. De manier van organiseren is participatief (dus niemand hoeft alleen de kar te trekken) en deelnemers hebben een open houding: eigen aannames, belangen en referentiekaders worden losgelaten. Uit onderzoek blijkt dat de omgeving en de cognitieve vaardigheden van mensen invloed hebben op hun gedrag (social learning). Een constructieve en inspirerende omgeving zoals een peer group kan dus positieve invloed hebben op je ontwikkeling. Ook kan zo'n groep je self-efficacy vergroten: de mate waarin je inschat dat je een taak kunt uitvoeren. Een hoog geloof in je eigen kunnen blijkt te leiden tot hoge leerprestaties.

Hiwat merkt op dat een peer group wel iets wegheeft van een studentenvereniging: een groep mensen met dezelfde ambities en

ervaringswereld, met de gezamenlijke wil om te leren en groeien. Iedereen voelt eigenaarschap en betrokkenheid. Je kunt op elkaar terugvallen en weet wat je aan elkaar hebt, zelfs jaren later, maar zonder verplichtingen.

Iedere peer group is anders, afhankelijk van de context en het referentiekader. Er zijn wel basisuitgangspunten. Een peer group ontstaat niet voor niets: er ligt een gezamenlijke behoefte of vraagstuk aan ten grondslag. Maak die ambitie expliciet en bespreek de voortgang regelmatig, zodat je samen kunt checken of je nog op koers ligt.

Peer coaching

Een Er zijn ook constructies waarbij peers mentor en mentee zijn. Hiwat geeft een voorbeeld uit het onderwijs, waarbij ouderejaarsstudenten aan nieuwe studenten gekoppeld worden. Het leerproces is wederkerig: de 'senior' leert evengoed van de 'junior' als andersom. Omdat de peers dicht bij elkaars ervaringswereld staan, kunnen ze goed met elkaar meevoelen. Ze zien elkaar als betrouwbare, onafhankelijke bron en worden wederzijds gemotiveerd en geïnspireerd om zich te ontwikkelen. De algemene vaardigheden van beide partijen verbeteren: de junior heeft waardevolle ondersteuning van een betrouwbaar iemand, terwijl het voor de senior leuk is om te merken dat ze ervaringsdeskundige en misschien wel rolmodel kunnen zijn.

Wanneer je overweegt om met een peer coach te werken, ga dan na welke kwaliteiten je zoekt in zo'n samenwerking. Uit onderzoek komen de volgende belangrijke vaardigheden voor peer coaches: leiding geven; monitoren; positieve feedback geven; positieve betrokkenheid en probleemoplossend werken. Kernkwaliteiten zijn empowerment; betrouwbaarheid; communicatie; analyserend werken; en persoonlijke ontwikkeling. Daarnaast zijn sociaal-emotionele vaardigheden erg belangrijk: een goede peer coach is tactvol en open, en geeft heldere en concrete feedback. Zo ontstaat er een vertrouwensrelatie waarin de coachee gemotiveerd is om te leren en fouten durft te maken.

Hou in gedachten dat alle partijen voordeel bij de samenwerking moeten hebben (een win-winsituatie) en iedereen er energie van moet krijgen. Doe ook aan verwachtingsmanagement: weet wat je aan elkaar hebt en wat je wanneer van elkaar kan vragen.

De voor- en nadelen van peer groups

Het kan spannend zijn om als kunstenaar je ervaring, kennis en netwerk te delen. Het aantal verzamelaars, fondsen, opdrachten en musea is beperkt. Wat als iemand uit je groep er met jou idee of kans vandoor gaat?

Dit dilemma is precies de reden dat de basis van vertrouwen in orde moet zijn. Iedereen haalt én brengt iets in de peer group. De ene keer wijs je iemand op een subsidieregeling, omdat je weet dat de volgende keer iemand een curator naar je doorstuurt. Voel je je toch ergens ongemakkelijk over? Maak het dan direct – op een positieve manier – bespreekbaar binnen de groep.

Mensen kunnen ook andere zaken als nadelen van een peer group ervaren: groepsdruk; het feit dat je wordt beïnvloed; het gevoel van afwijzing wanneer groepsgenoten meer succes hebben; twijfel aan je eigen kennis en kunde; en de neiging om teveel te vergelijken. Maar daar staan de volgende voordelen tegenover: groei & ontwikkeling; je bent op de hoogte van ontwikkelingen in je vakgebied; collectieve kennis; persoonlijke steun; middelen en inzicht; het stimuleren van creativiteit; leren van succes- en faalverhalen; steun van een sociaal netwerk; en toegang tot informatie, advies en begeleiding. Aan jou de afweging!

Negen tips om een peer group op te bouwen

Hiwat sluit af met een lijst concrete tips voor een succesvolle peer group:

1. Regel nummer één: vertrouwelijkheid moet deel uitmaken van de groep.
2. Ontmoet elkaar frequent. Anders wordt het lastig om vertrouwelijkheid op te bouwen. Vier keer per jaar is het minimum; vaker kan altijd.
3. Stel een agenda op voor de bijeenkomst. Zo voorkom je dat je afdwaalt en dat je kostbare tijd verspilt.

4. Zorg ervoor dat je geen ongewenst advies geeft of krijgt. Groepen werken het beste als advies wordt gegeven wanneer daarom wordt gevraagd. Het is je verantwoordelijkheid om de groep te laten weten dat je feedback wil, en om niet je mening te geven wanneer daar geen behoefte aan is.
5. Wees eerlijk. Veel mensen hebben de neiging om alleen aardige opmerkingen te maken, maar het is belangrijk om het eerlijk te zeggen wanneer je het niet eens bent met iemand.
6. Wees open voor feedback. Ontvang constructieve opmerkingen op de manier waarop ze bedoeld zijn.
7. Maak advies niet persoonlijk. Het kan lastig zijn om constructief commentaar niet persoonlijk op te vatten. Wanneer iemand dat advies persoonlijk maakt, is dat nog moeilijker. Geef dus niet-persoonlijk advies, dan word je beter gehoord.
8. Haal waarde uit de bijeenkomsten. Wanneer je helemaal niets mee naar huis kunt nemen uit de peer group, verspilt je je tijd.
9. Stel duidelijke doelen, en maak daar afspraken over.

Deze handleiding is geschreven naar aanleiding van een online bijeenkomst over Peer Group. Deze bijeenkomst was onderdeel van de reeks Artist Meetings: Tools. Tijdens deze bijeenkomsten onderzochten kunstenaars samen met experts hoe ze hun onafhankelijke maatschappelijke en economische positie konden verstevigen en uitbreiden. Centraal stond de uitwisseling van kennis, inzichten en een reeks concrete tools.

Artist meetings: Tools is een initiatief van [Art is A Guaranty](#) en Cultuur+Ondernemen, in samenwerking met [CBK Rotterdam](#).

Art is a
guaranty

CBK R'DAM

Dit project is mede mogelijk
gemaakt door het Europees
Sociaal Fonds van de
Europese Unie

Meer informatie: krista@cultuur-ondernemen.nl